

อรรถัย สุวรรณไชยรบ นางสมคิด คงอยู่ นางสาวพวงทิพย์ รัตนะรัต

ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว สำนักโรคระบาดวิทยา Surveillance Rapid Response Team (SRRT), Bureau of Epidemiology

✉ rsw_siri@hotmail.co.th

สถานการณ์โรคประจำสัปดาห์ที่ 27 ระหว่างวันที่ 1 - 7 กรกฎาคม 2555 สำนักโรคระบาดวิทยาได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. โรคอาหารเป็นพิษ 3 เหตุการณ์

จังหวัดร้อยเอ็ด อำเภอหนองฮี ตำบลสาวแห พบผู้ป่วย 74 ราย จากผู้ร่วมงานฌาปนกิจศพและงานเลี้ยงอุทิศส่วนกุศล 240 คน ในวันที่ 30 มิถุนายน 2555 อัตราป่วยร้อยละ 37 เพศชาย 20 ราย หญิง 54 ราย อายุระหว่าง 6 - 74 ปี (ค่ามัธยฐานของอายุ 46 ปี) รายแรกเริ่มป่วยวันที่ 30 มิถุนายน 2555 รายสุดท้ายวันที่ 2 กรกฎาคม 2555 (หลังรับประทานอาหารในงานฌาปนกิจศพ 3 - 40 ชั่วโมง) ด้วยอาการถ่ายเหลว ร้อยละ 100 รองลงมา คือ ปวดท้อง (ร้อยละ 82) มีไข้ (ร้อยละ 41) คลื่นไส้ อาเจียน (ร้อยละ 32) เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลพนมไพร 57 ราย เป็นผู้ป่วยนอก 54 ราย ผู้ป่วยใน 3 ราย และไม่ได้รับการรักษาที่สถานพยาบาล 17 ราย จากการเก็บตัวอย่างอุจจาระส่งเพาะเชื้อจากผู้ป่วย 25 ราย พบเชื้อ *Vibrio parahaemolyticus* 15 ราย รวมทั้งได้เก็บตัวอย่างจากมือแม่ครัว 4 ราย และตัวอย่างภาชนะ 4 ตัวอย่าง อยู่ระหว่างดำเนินการตรวจทางห้องปฏิบัติการ และขณะนี้ทุกรายหายจากอาการป่วย จากการสอบสวนโรคพบงานเลี้ยงอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้เสียชีวิต ลักษณะจัดเลี้ยงแบบโต๊ะจีนโดยจ้างแม่ครัวมาจากอำเภอพนมไพร และจัดอาหาร 7 อย่าง อาหารสงสัย ได้แก่ ยำทะเลรวม ซึ่งแม่ครัวจะลวกหมูยอ หอยแมลงภู่แกะเปลือกแล้ว ปลาหมึก และกุ้งเอาไว้ แล้วบรรจุใส่ในถังน้ำแข็ง เมื่อถึงงานจึงนำมายำเสิร์ฟเมื่อเวลา 16.00 น. ของวันที่ 30 มิถุนายน 2555 และเนื่องจากวันดังกล่าวแม่ครัวได้รับงานในจังหวัดยโสธรในช่วงเช้า ดังนั้นวัตถุดิบและการเตรียมอาหารจึงได้เตรียมไว้ที่จังหวัดยโสธร ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็วจึงได้ประสานทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่ ของอำเภอพนมไพรและจังหวัดยโสธร เพื่อทำการค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติม ซึ่งไม่พบผู้ป่วยเพิ่มเติม และให้คำแนะนำ แม่ครัวเรื่องการประกอบอาหารให้สุกและร้อนก่อนเสิร์ฟเสมอ

กรุงเทพมหานคร เขตบางซื่อ พบผู้ป่วย 30 ราย เป็นนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ ภาควิชาคณิตศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง

ซึ่งได้เดินทางไปทำกิจกรรมสานสัมพันธ์ที่ที่พักผ่อนและตากอากาศกรมทหารบก หาดเจ้าสำราญ จังหวัดเพชรบูรณ์ เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน - 1 กรกฎาคม 2555 โดยเดินทางร่วมกันทั้งหมด 80 คน ผู้ป่วยรายแรกเริ่มป่วยวันที่ 30 มิถุนายน 2555 เวลา 18.00 น. และรายสุดท้ายเวลาประมาณ 23.00 น. ของวันเดียวกัน ส่วนใหญ่มีอาการคลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง ถ่ายเหลว และมี 1 ราย พบภาวะขาดน้ำและความดันโลหิตต่ำ ถูกนำตัวเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลพระจอมเกล้าฯ จังหวัดเพชรบุรี ในแผนกผู้ป่วยใน 6 ราย ผู้ป่วยนอก 24 ราย ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็วเก็บตัวอย่างอุจจาระ 2 ตัวอย่างและอาเจียน 1 ตัวอย่างส่งตรวจ ไม่พบเชื้อแบคทีเรียก่อโรค และได้เก็บตัวอย่างอาหารส่งตรวจที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ อยู่ระหว่างดำเนินการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ขณะนี้ทุกรายหายจากอาการป่วย ทั้งนี้ นักศึกษากลุ่มนี้ออกเดินทางจากมหาวิทยาลัยเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2555 เวลา 05.00 น. และรับประทานอาหารกล่องที่เตรียมจากร้านอาหารบริเวณถนนวงศ์สว่าง กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ข้าวผัดกระเพราไก่ ข้าว ไก่กระเทียม และไข่ต้ม รวม 200 ชุด สำหรับเป็นอาหารเช้าและอาหารกลางวันของวันนั้น หลังเสร็จกิจกรรมเมื่อประมาณเวลา 16.00 น. ผู้ป่วยทุกรายได้รับประทานอาหารกล่องและไข่ต้มที่เหลืออยู่ ซึ่งผู้ป่วยให้ข้อมูลว่าไข่มีเมือกและมีกลิ่นเหม็นเล็กน้อย ทีมสอบสวนโรคได้ค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติม พบอีก 10 ราย มีอาการถ่ายเหลว 1 - 2 ครั้ง ทีมจึงให้คำแนะนำนักศึกษาในการเลือกรับประทานอาหารที่สะอาด ปรุงสุกใหม่ และไม่ควรรับประทานอาหารค้างมือ

แม่ฮ่องสอน อำเภอปางมะผ้า ตำบลถ้ำลอด พบผู้ป่วย 8 ราย เป็นชาย 3 ราย หญิง 5 ราย อายุระหว่าง 6 - 53 ปี (ค่ามัธยฐาน 35 ปี) ทั้งหมดเป็นครอบครัวเดียวกัน ทุกรายมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน เวียนศีรษะ ปวดท้อง ไม่พบอาการถ่ายเหลว และผู้เสียชีวิต รายแรกเริ่มป่วยวันที่ 1 กรกฎาคม 2555 ทั้งหมดเข้ารับ

การรักษาที่โรงพยาบาลปางมะผ้า หลังรับประทานยาเม็ด 3 ชั่วโมง แพทย์วินิจฉัยอาหารเป็นพิษจาก icketix ขณะนี้ทุกรายหาย จากอาการป่วย จากการสอบสวนโรคพบว่า วันที่ 29 มิถุนายน 2555 ผู้ป่วยรายหนึ่งได้เก็บเห็ดขิงแดง เห็ดไข่มอญ (เห็ดไขเหลียง) และเห็ดไขแดง มาจากป่าฝั่งตะวันตกของแม่น้ำลำมาเก็บไว้ในตู้เย็น สองวันต่อมาได้นำเกิดมาลวกและคั้นน้ำออก แล้วจึงนำเห็ดมาฆ่า เพื่อรับประทานร่วมกันทั้งครอบครัว และทราบว่าเห็ดดังกล่าวเป็นเห็ดชนิดเดียวกับที่เก็บมารับประทานเมื่อปีที่แล้ว และเก็บในพื้นที่เดิม ทีมสอบสวนโรคเคลื่อนที่เร็วได้ดำเนินการติดตามอาการของผู้ป่วยทุกราย และค้นหาผู้ป่วยในชุมชน ซึ่งไม่พบผู้ป่วยเพิ่มเติม พร้อมทั้งประกาศเตือนชุมชนเพื่อไม่ให้ชาวบ้านเก็บเห็ดในพื้นที่ดังกล่าวไปรับประทาน

2. โรคมลาเรีย กรุงเทพมหานคร เขตสายไหม แขวงสายไหม พบผู้ป่วย 3 ราย อายุระหว่าง 24 - 29 ปี เป็นวิศวกรของบริษัทแห่งหนึ่ง ทั้งหมดเป็นชาย รายแรกมีไข้ วันที่ 15 มิถุนายน 2555 สองวันต่อมาผู้ป่วยเริ่มมีอาการคลื่นไส้ อาเจียนจึงเข้ารับการรักษเป็นผู้ป่วยในของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ต่อมามีอาการหนาวสั่นและเวียนศีรษะมาก จึงถูกส่งตัวเข้ารับการรักษาต่อที่สถาบันบำราศนราดูร ส่วนอีกสองรายเริ่มมีไข้เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2555 สามวันต่อมาเข้ารับการรักษที่โรงพยาบาลศิรินครินทร์ ด้วยอาการคลื่นไส้ อาเจียน หนาวสั่น และถูกส่งตัวเข้ารับการรักษที่โรงพยาบาลเวชศาสตร์เขตร้อน ขณะนี้ทุกรายหายจากอาการป่วย และออกจากโรงพยาบาลแล้ว ผลการตรวจเลือดด้วยวิธี Thin & Thick film พบเชื้อ *Plasmodium falciparum* จากการสอบสวนโรคพบว่า เมื่อวันที่ 2 - 4 มิถุนายน 2555 พนักงานบริษัทดังกล่าวเดินทางไปทำกิจกรรมนอกสถานที่และเข้าพักที่รีสอร์ทแห่งหนึ่งในอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ทั้งหมด 200 คน โดยผู้ป่วยทั้ง 3 รายอาศัยอยู่ห้องพักเดียวกันและมีเพื่อนร่วมห้องอีก 1 คน แต่ไม่มีอาการป่วย ผู้ป่วยทั้ง 3 รายนั่งดื่มสุราร่วมกันที่หน้าบ้านพักโดยไม่ได้มีการป้องกันยุงกัดด้วยวิธีใด ๆ และพบว่าบ้านที่ผู้ป่วยพักอยู่ติดแม่น้ำ และมียุงเป็นจำนวนมาก ซึ่งจากการทบทวนข้อมูลย้อนหลังพบว่า พื้นที่นี้มีการรายงานโรคมลาเรียมาก่อน และนับเป็นโรคประจำถิ่นของพื้นที่นี้ ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็วจึงได้ดำเนินการเก็บตัวอย่างเลือดจากพนักงานชาวพม่าจากรีสอร์ทที่ผู้ป่วยพักส่งตรวจ 10 คน ขณะอยู่ระหว่าง

ดำเนินการตรวจทางห้องปฏิบัติการ และเจ้าหน้าที่ สดม. ได้ประสานเจ้าของรีสอร์ทเพื่อฉีดพ่นสารเคมีควบคุมยุงกันปล่องในรีสอร์ทต่อไป

สถานการณ์ต่างประเทศ

1. โรคไขหวัดนกเสียชีวิต อินโดนีเซีย ณ วันที่ 6 กรกฎาคม 2555 มีรายงานผู้ป่วยติดเชื้อไขหวัดนก (H_5N_1) สะสม 190 ราย เป็นผู้ป่วยเสียชีวิต 158 ราย รายล่าสุดเป็นหญิง อายุ 8 ปี อาศัยทางฝั่งขวาตะวันตก เริ่มมีไข้เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2555 สองวันต่อมาเดินทางไปประเทศสิงคโปร์ เข้ารับการรักษที่โรงพยาบาลแพทย์วินิจฉัย Pharyngitis และเดินทางกลับเมืองจาการ์ตา ต่อมาวันที่ 24 มิถุนายน 2555 ผู้ป่วยเริ่มไอ เบื่ออาหาร และอาเจียน จึงเข้ารับการรักษที่โรงพยาบาลท้องถิ่น ให้หอผู้ป่วยหนัก และเสียชีวิตวันที่ 3 กรกฎาคม 2555 ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการพบการติดเชื้อไขหวัดนก (H_5N_1) ทั้งนี้ผู้ป่วยเสียชีวิตมีประวัติสัมผัสไก่ ขณะที่เดินตลาดสดกับผู้ปกครอง

2. การระบาดของโรคลิ้นในเด็ก ประเทศกัมพูชา ตั้งแต่ต้นเดือนเมษายน ถึงวันที่ 5 กรกฎาคม 2555 มีรายงานผู้ป่วยจากโรคนี้ 74 ราย เสียชีวิต 64 ราย ผู้ป่วยเริ่มมีไข้สูง ตามด้วยอาการในระบบทางเดินหายใจและประสาทโดยที่การทำงานของระบบทางเดินหายใจเสื่อมลงอย่างรวดเร็ว ผู้ป่วยมีอายุไม่เกิน 7 ขวบ โดยส่วนใหญ่อายุ 2 - 3 ขวบ พบมากทางภาคกลางและภาคใต้ของประเทศ องค์การอนามัยโลกและกระทรวงสาธารณสุขกัมพูชา ได้ดำเนินการเก็บตัวอย่างเลือดและเนื้อเยื่อไปตรวจสอบที่สถาบันพาสเตอร์ ศูนย์วิจัยโรคติดต่อของฝรั่งเศส ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการเบื้องต้นพบเชื้อ Enterovirus 71 ในผู้ป่วย 23 ราย และยังมีรายงานว่าผู้ป่วยที่เสียชีวิตทั้งหมดเข้ารับการรักษาดัวในคลินิกเอกชนในท้องถิ่น โดยได้รับการฉีดยาหรือให้ยาทางเส้นเลือด ก่อนถูกนำตัวส่งโรงพยาบาลคันธะโภาในพนมเปญและจังหวัดเสียมเรียบ และบางคนเสียชีวิตหลังจากเดินทางถึงโรงพยาบาลไม่กี่ชั่วโมง แต่มีเด็ก 2 รายที่ป่วยด้วยอาการนี้แล้วรอดชีวิต โดยที่ได้รับการรักษาในโรงพยาบาลคันธะโภาตั้งแต่แรก บ่งชี้ว่าการรักษาผิดพลาดอาจเป็นปัจจัยหนึ่งของการเสียชีวิต ซึ่งขณะนี้ยังไม่สามารถระบุสาเหตุการเสียชีวิตที่แน่ชัดได้